

کلامِ جدید

جلسہ یازدهم: رابطہ بین شرور و ناملايمات دنيا با عدالت الهی - بخش سوم و پایانی

استاد احسان عبادی

تایپ و تنظیم:
محمد جواد اسماعیلی

۱۳۹۸

■ شرور مقدمه خیرات هستند

■ شرور ناشی از جزء نگری و مادی گری است

■ خود انسان تعیین کننده خیر و شر و پدید آورنده آنهاست

■ شرور به مثابه مکافات برای گناهان یک انسان است

■ شرور عاملی برای آزمایش و امتحان انسان ها هستند

اللَّهُمَّ كُنْ لَوْلِيكَ الْحُجَّةُ بْنُ الْحَسَنِ صَلَوَاتُكَ عَلَيْهِ وَعَلَى آبَائِهِ فِي هَذِهِ السَّاعَةِ وَفِي كُلِّ سَاعَةٍ وَلِيًّا وَحَافِظًا وَقَائِدًا وَ
نَاصِرًا وَدَلِيلًا وَعَيْنًا حَتَّى تُسَكِّنَهُ أَرْضَكَ طَوْعًا وَتُمَتِّعَهُ فِيهَا طَوِيلًا.

السلام عليك يا مولانا يا صاحب العصر و الزمان، السلام عليك يا بقیه الله فی ارضه.

خدایا ، در این لحظه و در تمام لحظات ، سرپرست و نگاهدار و راهبر و یاری گر و راهنما و دیدبان ولیّات ، حضرت
حجّه بن الحسن ، که درودهای تو بر او و بر پدرانش باد ، باش، تا او را به صورتی که خوشایند اوست ، و همه از او
فرمانبری می نمایند ، ساکن زمین گردانیده ، و مدّت زمان طولانی در آن بهره مند سازی.

شروع مقدمه خیرات هستند

یعنی از طریق شروع به یک سری خیرها می رسید. برای مثال وجود رنج و گرفتاری باعث تلاش انسان برای کشف
اسرار طبیعت می شود و پدید آوردن دانش ها و صنایع مختلف. اگر انسان های چند صد سال قبل به سختی ها و
گرفتاری ها دچار نمی شدند، آیا برای کشف علم و صنعت و دانش حرکت می کردند؟ قطعاً خیر. من و شما تلاش می
کنیم به زندگی خوب و پر رفاهی برسیم، چون سختی می بینیم. پس این رنج و سختی ها ما را به پله های بالاتر
سوق می دهد. شما بدون سختی چگونه می خواهید به رشد برسید.

در بخش قبل گفتیم نظام طبیعت طوری است که برای رسیدن به یک قله یک سری سختی ها را باید تحمل کرد و
انسان هایی که در جاهای سخت رشد می کنند از همه لحاظ مقاوم تر هستند. پس شروع زمینه ساز خیرات هستند
و دیگر نمی توانیم به آن شر بگوییم. چیزی که شر باشد همیشه شر است. پس اینها مقدمه ای است برای رسیدن
به خیرات.

یک سری کارها مانند ایثار و صبر کردن رنج دارد، اما آثار مثبت آنها به مراتب بالاتر از سختی است که بر ما وارد
شده است. صبر انسان بر مصیبت ها و سختی ها انسان را رشد می دهد و درجه معنوی انسان را بالاتر می برد. به
همین خاطر هر بلایی که بر سر افراد صالح می آید خدا را شکر می کنند، چون خداوند قرار است از این بلا یک فرج
و گشایشی قرار دهد. قرار است به خاطر این بلا ما را به یک درجه بالاتر برساند. حالا متوجه می شویم که چرا
حضرت زینب (س) بعد از آن همه سختی ها در کربلا فرمودند: ما رایت الا جمیلا. از این بعد نگاه کنید می بینید که
بر امام حسین بلا نیامد. خداوند این ویژگی را بر امام حسین قرار داد برای رسیدن به درجه بالاتر برای خودشان و
من و شما هم از این واقعه و سلوک حسینی برای رسیدن به درجه بالاتر استفاده کنیم.

شرور ناشی از جزء نگری و مادی گری است

اگر نگاهی به عالم داشته باشیم می بینیم خیلی زیبا و نیکوست و همه چیز در جای خودش آفریده شده است. اما اگر نگاه محدودی به یک جایی به یک محله ای که پر از کثیفی و زباله است نگاه کنیم، جهان را بد می بینیم چون نگاه جزئی داشتیم. با نگاه کلی قضیه حل می شود. سیل در نگاه جزئی باعث ویران شدن خانه ها می شود و همچنین باعث مرگ عده ای می شود، اما در نگاه کلی باعث پر آبی می شود و یک نسل از کم آبی نجات پیدا می کنند و سفره های زیرزمینی پر می شود. اگر نگاه کلی داشته باشید خیلی از این شرور به خیر تبدیل می شوند. جناب آگوستین از فلاسفه غرب است که مثال چاه و سرویس بهداشتی را می زند. می گوید به خودی خود می خواهید به سرویس بهداشتی نگاه کنید چیز بدی است، اما در نگاه کلی خانه بدون دستشویی و سرویس بهداشتی نمی شود.

وجه دیگر کل نگری آن است که بدانیم برای هر محدودیت، ناکامی و مصیبتی که در دنیا بر انسان می رسد یک آخرتی هم هست که خدا به جای آن خیر کثیر می دهد. ما نباید فقط نگاه دنیایی به قضایا داشته باشیم. اگر نگاه اخروی باشد می فهمیم کسانی که بلا و سختی به آنها می رسد قطعاً اگر صبر کنند فردای قیامت مقام بالاتری نسبت به ما دارند که سختی به ما نرسیده است. روایت معروفی است راجب فقرا که وقتی می بینند فردای قیامت چقدر راحت وارد بهشت می شوند می گویند ای کاش در دنیا فقیرتر بودیم. یا روایتی که مومن به خدا می گوید آن نعمت بهشتی که به من دادید به خاطر کدام عمل بود. خدا هم می فرماید: به خاطر دعاهایی که برای تو مستجاب نکردم ولی در اینجا برای تو عوض گذاشتم. در آنجا بنده می گوید ای کاش هیچ کدام از دعاها من مستجاب نمی شد تا خدا در آخرت به من می داد. اگر نگاه آخرتی داشته باشیم و نگاه مادی نداشته باشیم آن وقت شرها برای ما قابل حل است. کسی که در دنیا سختی و بلایی بیشتر به او رسید در آن دنیا راحت تر است. در آن دنیا زندگی جاودان است. اگر انسانی معلول خلق می شود قیامتی هم هست که خدا آن طرف برای او جبران کند. این نگاه اگر باشد بسیاری از مشکلات و نگاهها حل می شود.

خود انسان تعیین کننده خیر و شر و پدید آورنده آنهاست

هیچ کدام از انواع شر بدون در نظر گرفتن موضع گیری انسان در برابر آن به خودی خود شر نیستند. هر رنج و سختی را می شود با تلاش خود و با نگاه رشد تحمل کرد. بدبختی و سختی برای ما رخ می دهد و ما دو جور می توانیم به آن نگاه کنیم. نگاه اول که کنار بکشیم و بگوییم به ما بدبختی و مصیبت رسید و من چقدر بدبخت هستم.

گلیم بخت کسی را که بافتند / سیاه به آب زمزم و کوثر نتوان سفید کرد. نگاه دیگر که می توانید داشته باشید این است که من از این فرصت برای رشد استفاده کنم. از این فرصت استفاده کنم و تلاشم را بیشتر کنم تا این بلا سر من نیاید. آن چنان خوشی به من برسد که این بلا را فراموش کنم.

پس بستگی دارم خودمان چه نگاهی داشته باشیم. به قول حافظ تو خود حجاب خودی حافظ از میان برخیز. خودمان برای خودمان بدبختی می تراشیم. اگر نگاهمان به یک قضیه جوری باشد که از این قضیه برای رشد استفاده کنیم دیگر نام آن شر نیست، بلکه وسیله ای است برای رسیدن به سعادت. یک انسان وقتی در زندگی خودش راهی را می رود و شکست می خورد، از آن راه درس می گیرد برای رسیدن به سعادت بیشتر. حتی نعمت بودن یک نعمت هم بستگی به عملکرد ما دارد. گاهی این نعمت عامل بدبختی ما می شود اگر کفران کنیم و در جای خودش استفاده نکنیم. بستگی به عمل ما دارد. یک مومن هر رنج و سختی را زیبا می بیند چون می داند اگر این رنج و سختی را تحمل کند و صبر کند رشد معنوی پیدا می کند یا از لحاظ مادی می تواند از این رنج و سختی برای ساختن آینده ای بهتر درس بگیرد.

از طرف دیگر برخی از قضایا به ظاهر شر هستند اما با استفاده درست دیگر شر نیست. برای مثال می گویند خشم خیلی چیز بدی است. خشم بد نیست. خشم مقدس داریم. مگر ما نداریم که بارها و بارها پیامبر و ائمه عصبانی شدند. اما عصبانی در جای درست. وقتی مسلمانی دم از پیامبر و خدا می زند و جا نماز آب می کشد وقتی غلط علنی انجام می دهد باید عصبانی شوید و تو سر او بزنید. آدم عادی چنین کاری می کند اشکال نیست اما تویی که جانماز آب می کشی نباید انجام دهی. اینجا باید انسان عصبانی شود. خشم مقدس در برخی جاها نیاز است. به کشور حمله کردند، آیا نباید عصبانی شوید؟ چاقو چیز بدی نیست. همین چاقو را می توانید به شکم مریضی بزنید برای عمل جراحی، و با همین چاقو هم می توانید یک نفر را بکشید. بستگی به نوع نگاه دارد. غیرت چیز بدی نیست. یک نفر به حریم خصوصی انسان تجاوز کند باید غیرت داشته باشیم. در اسلام می گویند گوشت خوک نخورید. علاوه بر جنبه های پزشکی و بیماری که دارد یک حیوان بی غیرتی است و از لحاظ علمی هم اثبات شده که گوشت یک حیوان را زیاد بخورید خصلت آن حیوان را می گیرید. خوک بی غیرت است و انسان را بی غیرت می کند. کسانی که به این قضیه اهمیت نمی دهند زنان آنها به راحتی در خیابان رها می چرخند و آنها عین خیالشان نیست. غیرت در برخی جاها خوب است. خدا دست ما را باز گذاشت. اگر خدا ما را طوری می آفرید که فقط کار خیر انجام

